

DE KAAP

AUGUSTUS 2022

4

ENIGE BESTUURSAZAKEN

5

THUISHAVEN

6

EVEN VOORSTELLEN

8

DE GLOBALISERING
EN HET ONBEWOONDE EILAND

12

EEN VERHAAL VAN
BROKSTUKKEN

14

WERKWEKEN EN WERKDAG
ZOMER/NAJAAR 2022

16

ROTTUMER RARITEITEN V
'KOEIENLIEFDE' EN EEN BIJZONDER
STRANDVONDST

ENIGE BESTUURSZAKEN

Dick Spijker

Na afloop van de vergadering van mei heeft onze secretaris Erik de Graaf afscheid genomen van het bestuur. Dat is natuurlijk zeer spijtig, want Erik was een enthousiast, gedreven en adequaat bestuurslid. Nauwgezet hield hij de post bij, fietste vele malen naar de Spar om welkomspakketjes voor nieuwe donateurs af te geven, plaatste berichtjes op onze website en Facebookpagina. Bovenal had hij altijd een scherpe blik op de gang van zaken rond 'onze' eilanden en binnen de stichting, en bracht hij constructieve en praktische ideeën naar voren om zaken anders en beter te laten verlopen. Dat alles zullen we moeten missen, maar vanzelfsprekend respecteren wij de redenen waarom Erik het bestuur heeft verlaten. Natuurlijk zullen we hem tijdens de komende donateursdag flink in het zonnetje zetten, maar voor nu alvast: heel veel dank, Erik, voor alles wat je voor de SVRR hebt gedaan!

Onlangs is het bestuur versterkt met de toetreding van Jaap Wolters. Elders in dit nummer stelt hij zich aan u voor. We zijn blij dat je wilt meedoen, Jaap! Van harte welkom!

Donateur Jan Weerd heeft verslag gedaan van zijn werkzaamheden voor onze Stichting in De Thuishaven, magazine voor alle medewerkers van het Havenbedrijf. Wij nemen dit artikel graag integraal over uit dat magazine. U vindt het in deze editie van De Kaap.

Ook een hartelijk welkom aan Maaïke van Leusen. Zij heeft een aantal bestuurstaken op zich genomen, waaronder de donateursadministratie.

Over de donateursdag gesproken: u kunt 15 oktober alvast in uw agenda noteren. Aan het programma wordt nog gewerkt en ook denken we nog na over de lokatie, want met de grote toestroom van nieuwe donateurs het afgelopen jaar, kon 't Zielhoes wel eens te klein zijn.

Er hebben ons vele lovende berichten bereikt over de opmaak van de vorige Kaap. Donateur Andreas van der Hoeven uit Weert maakte zelfs de opmerking: 'Het is van een clubblad een magazine geworden, een genot om te lezen en door te kijken'. Complimenten en dank dus aan het adres van vader en dochter Henk en Jantine Postma voor de vernieuwde lay-out en aan de redactie en de auteurs voor de gevarieerde en interessante inhoud!

Toen het begin dit jaar korte tijd heel eventjes winter was, hebben een aantal dappere donateurs (ik heb me laten vertellen dat het 's nachts in de slaapkamertjes niet warmer werd dan -2 graden) zwerfvuil verzameld op Rottumerplaat. Slechts kort tevoren was duidelijk geworden dat er na jaren weer een werkweek in het voorjaar zou zijn. Daardoor hadden we geen tijd om alle donateurs aan te schrijven. Gelukkig waren er nog een paar gegadigden die zich in het najaar van 2021 hadden aangemeld maar toen helaas niet mee konden. Hopelijk wordt binnenkort duidelijk wanneer we dit najaar aan de slag kunnen. Bestuursleden Albert en Wim zijn daarover in gesprek met Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en Waddenunit. We houden u op de hoogte.

Ik wens u veel lees- en kijkplezier met deze nieuwe Kaap en ook een mooie zomerperiode, wellicht met een bezoek aan een van de andere prachtige Waddeneilanden. Zelf heb ik er net een weekje Vlieland opzitten en ook dat eiland kan ik warm bij u aanbevelen.

THUISSHAVEN

Magazine voor alle medewerkers van het Havenbedrijf Rotterdam Jaargang 56 – #03 – September 2017

**BOTLEKBRUG:
 DE LAATSTE
 BRUGWACHTER**
 P.16/17

85STE VERJAARDAG

P.22

Thuishaven, magazine voor alle medewerkers van het havenbedrijf.

HELEMAAL MEZELF: JAN WEERD

'ROMMEL RUIMEN OP ROTTUM'

Tina van Leeuwen Rob de Wind

"Eind augustus mocht ik weer aan de slag op Rottum", vertelt Jan Weerd, "Sinds tien jaar werk ik als vrijwilliger bij de 'Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat' om de eilanden schoon te houden."

"Ik studeerde aan de Hogere Zeevaartschool in Groningen toen ik hoorde dat de stichting vrijwilligers zocht. Dat was dertig jaar geleden en het stond toen nog in de kinderschoenen. Ik vond het direct een mooi initiatief. Maar ja, ik studeerde en ging daarna naar zee. Ik werd wel gelijk donateur."

"Opruimen kan alleen bij laag water; de tienduizenden vogels gaan bij hoog water het land op en dan mag je ze niet storen. Maar dan is er genoeg ander werk. Het is niet altijd onbewoond geweest en we onderhouden ook de gebouwen die er nog staan. Het is niet alleen hard werken hoor", lacht Jan, "het is ook heel leuk! Intensief optrekken met elkaar en nuttig bezig zijn met de natuur om me heen geeft me een goed gevoel."

'Met de natuur om me heen nuttig bezig zijn, geeft me een goed gevoel.'

Jan gaat verder: "Toen Rottum, zoals de twee onbewoonde eilanden ook genoemd worden, niet meer werd onderhouden door Rijkswaterstaat, namen vrijwilligers het over. Zes keer per jaar gaat een aantal van hen een werkweek lang aan de slag; daar ben ik er een van. We ruimen zwerfvuil op van de stranden. Dat is vaak atkomstig van de visserij zoals verloren netten en touwen. We vinden ook heel veel ballonnen. Dat is echt rotzooi; vogels, vissen en zeehonden zien het aan voor voer en eten het op of het belandt in de plastic soup."

Werelderfgoed Waddenzee

De eilanden zijn onbewoond natuurgebied in de Waddenzee. Het is een uniek getijdengebied met een enorme variëteit aan flora en fauna. Het is de belangrijkste pleisterplaats voor miljoenen vogels. Rottum is voor het publiek afgesloten maar dat betekent niet dat er niemand komt. Buiten het broedseizoen organiseert Staatsbosbeheer excursies. Je kunt dan genieten van de rust en stilte van 'het Werelderfgoed Waddenzee'.

Jan Weerd

Jan Weerd werkt bij de divisie Havenmeester als Teamleider bij Inspectie. Hij is al 34 jaar samen met Alle, samen hebben ze twee zonen van 24 en 21 jaar. In zijn vrije tijd gaat Jan fietsen, zeilen, tennissen of vogels kijken.

EVEN VOORSTELLEN...

Jaap Wolters

Meer dan een jaar geleden werd ik gepolst voor een bestuursfunctie van de Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat. Mijn directe interesse werd gevolgd door een constante stroom aan informatie die werd verstrekt door de stichting. Bestuurslid Jan Nijland kweet zich van deze taak, altijd afsluitend met: **Moi, Jan.**

Duidelijk werd hieruit dat de Stichting zich richt op de 'Rottums' als geheel.

Zij let op de samenhang en helderheid van tal van beleidsintenties van de vele instanties, die verantwoordelijkheid dragen voor dit gebied.

Daarnaast is de stichting heel praktisch actief met excursies en opruimen.

Een combinatie die me zeer aanspreekt. Het team van bestuurders straalt deze veelzijdigheid ook uit. Als aspirant bestuurslid kon ik een paar vergaderingen bijwonen en zo naast de inhoud ook de teamgeest proeven.

Kortom ik ben blij dat ik een bijdrage kan leveren, samen met een inspirerend team, en heb dus gemotiveerd besloten om een rol te spelen in het bestuur van de Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat.

Graag wil ik me daarom voorstellen aan alle vrienden van Rottum en Rottumerplaat.

Mijn naam is Jaap Wolters. Op 11 mei 1949 ben ik geboren op een boerderij in de gemeente Kantens, bij het wierdedorp Rottum.

Ik ben dus een geboren 'Rottumer'. Dan is het intrigerend om te weten dat er een stukje noordelijker een eiland ligt met ook de naam Rottum.

Een eiland waar geen mensen wonen....

Maar alleen al vanwege de naam Rottum voel je een verbondenheid met dat mystieke onbewoonde eiland.

Op vakantie gingen we nooit, maar soms gingen we (broertjes en zussen) met onze moeder op de fiets naar zee. De zee lag voor ons bij Noordpolderzijl, zo'n 4 kilometer fietsen van de boerderij.

Bij helder weer zag je dan vanaf de dijk een streepje langs de horizon: Rottum...

Verder was er een uitgestrekt groen landschap, geen water; de kwelder.

In de haven onderaan de dijk lagen de Usquerder vissersschepen van de garnalenvissers.

Nu woon ik samen met Wilma op de wierde Groot Wetsinge in een middeleeuwse pastorie.

Samen hebben we 4 kinderen en 7 kleinkinderen
Soms gaan ze mee met onze zeeschouw, die in Zoutkamp ligt, of mee wandelen op de zeedijk.
Kijk, daar ligt Schiermonnikoog, daar ligt Rottum, daar Rottumerplaat.

Een laatste stukje "wildernis" in Nederland.

Er wonen geen mensen. Maar de vrienden van Rottum en Rottumerplaat zijn de virtuele bewoners.

Zij delen de zorgen, en zorgen een beetje voor deze 'wildernis'.

Na een studie economie aan de universiteit van Groningen, waarna ik decennialang werkzaam was in het internationale bedrijfsleven - de laatste jaren in duurzame energie - ben ik sinds 2014 met pensioen.

Dus nu ben ik bezig in onze tuin en betwist ik het recht op een armzalige slakrop met een horde slakken of rupsen.

Ook maak ik deel uit van de besturen van de historische vereniging van Winsum, de stichting Kunstvloed en de Culturele Commissie van Adorp, Sauwerd en Wetsinge.

En nu draag ik dus ook een beetje zorg voor een stukje aarde in de Waddenzee.

Samen met een aantal fantastische mensen ben ik bezig met dat streepje aan de horizon, Rottum.

Opruimen wat er zoal aanspoelt op dit kwetsbare maar o zo mooie stukje land, met vele bewoners, maar geen mensen.

Daarna 'schoongewaaid' en opgeruimd weer terug naar de 'beschaving', de kop leeg...

DE GLOBALISERING EN HET ONBEWOONDE EILAND

Mark Stuijt

Ook al zijn de Rottums al sinds de jaren negentig van de vorige eeuw het exclusieve domein van de natuur, toch onttrekken ze zich niet aan de grote internationale ontwikkelingen. Regelmatige bezoekers van de eilanden zijn natuurlijk allang op de hoogte van de effecten van het massatoerisme, waardoor je overal vanaf de eilanden de Kur-bebouwing van Borkum kunt ontwaren. En iedereen weet dat de industrialisatie in de Eemshaven ook een duidelijk landmark vormt, waarmee het vasteland zijn signalen afgeeft aan de ongereptheid van het natuurgebied rond de Rottums.

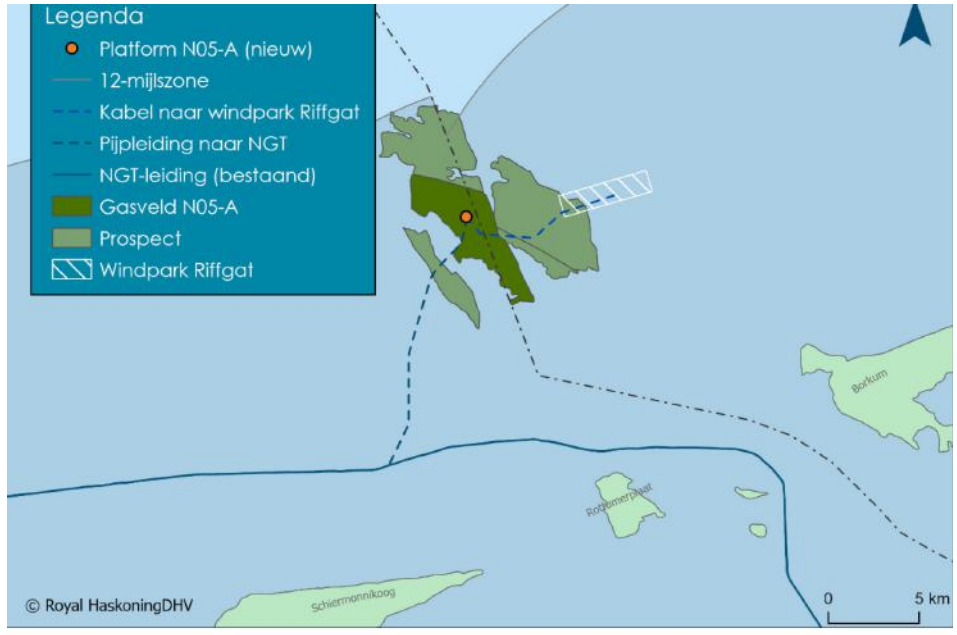
Van recenter datum zijn 's nachts de knipperende rode waarschuwingslichten van de windmolens op de Noordzee die je het idee geven dat je vlakbij de landingsbaan van Schiphol staat. En dan kan de grond nog eens worden doorboord door kabels om de opgewekte energie aan land te laten komen. Dat laatste boorgat zal aan de eilanden zelf voorbijgaan, maar ze worden wel aangelegd in de omgeving.

Het laatste nieuws is dat zowel Nederland als Duitsland door de vijandelijkheden in Oekraïne nu toch weer proefboringen zullen laten doen naar gas in het veld N05-A, dat hemelsbreed op 10 kilometer van Rottumerplaat ligt. Een nieuwe uitbreiding van dat gasveld zal ook het vrije zicht op de Noordzee vanuit de beide eilanden zeker beperken en zal ook gevolgen hebben voor de zee fauna. Immers, de trillingen die het pompen veroorzaakt worden opgemerkt door veel grotere zeedieren, terwijl het effect ervan voor de kleinere zee fauna nog veel onderzoek behoeft.

Bodemverzakking, weer nieuwe aanlandkabels, boorputten, afvalwater vlak rond een Natura 2000 gebied. Hoe kunnen we dat toestaan?

Nu wonen er op Rottum geen inwoners die zich daarover kunnen beklagen. Er zijn geen betrokkenen die zich beknot voelen in hun woon- of recreatiegenot en dat zal de procedure rond het verlenen van een vergunning voor definitieve exploitatie zeker eenvoudiger maken dan in bevolkte gebieden.

Wordt het niet eens tijd om de natuur zelf te laten spreken? Zouden we er niet naar toe kunnen dat Rottum het eerste natuurgebied in Nederland wordt met rechtspersoonlijkheid? Sinds Ecuador in zijn grondwet de rechten van de natuur verankerde, heeft de wereld vaker te maken gekregen met deze rechten. Intussen hebben ook al 37 landen op een of andere manier de rechten van de natuur erkend. En ook in Europa groeit een nieuwe mentaliteit. Noorwegen zet stappen in de erkenning van de rechten van de natuur.

Uit: Persbericht ONE-Dyas, 2-6-2022

Ook in Frankrijk zijn er bewegingen die de rivieren de Loire of de Seine rechten willen geven. En ook de regio van de Sami in Scandinavië erkent de rechten van de natuur. Eerder dit voorjaar werd er een petitie ingediend bij de Tweede Kamer in Nederland om de rivier de Maas zich ook uit te kunnen laten spreken tegen de grootscheepse aantastingen door industrie en infrastructuur.

Wat mij betreft wordt het tijd dat we ook de Rottums moeten kunnen laten spreken over de wenselijkheid van dergelijke aanpassingen van de directe omgeving. Ik begrijp heel goed dat dit tijdsgewricht om onconventionele oplossingen vraagt, ook die van energievoorziening op kortere termijn, maar het zou een goede zaak zijn als de onbewoonde eilanden zelf het woord zou kunnen voeren in het debat rond de toekomst van zijn grondgebied.

EEN VERHAAL VAN BROKSTUKKEN

Reg Mulder

Op het wad worden nog steeds met regelmaat brokstukken van geallieerde vliegtuigen uit de Tweede Wereldoorlog gevonden. Veel minder vaak is het verhaal achter te brokstukken te achterhalen. Afgelopen najaar bleek er ineens wél een verhaal aan de gevonden brokstukken te koppelen zijn.

Short Stirling; rechten onbekend

De geallieerde vliegtuigen vlogen tijdens de tweede wereldoorlog veel over de 'veilige' Noordzee. Op weg naar Duitsland waren boven zee vooral de nachtjagers van vliegveld Leeuwarden te duchten. Maar om de ladingen bommen af te kunnen gooien moest op enig moment de kust gepasseerd worden, en daar bestond het gevaar te worden geraakt door het luchtafweergeschut: de FLAK. Op alle Waddeneilanden stonden dergelijke kanonnen met de bijbehorende schijnwerpers.

Samen met de nachtjagers zijn er vele geallieerde vliegtuigen neergeschoten en omdat er graag onderscheidingen binnen werden gehaald zijn de meeste van deze 'Abschüsse' goed gedocumenteerd. Op land wisten de Duitsers wel weg met de brokstukken, want het aluminium was ook grondstof voor de eigen oorlogsindustrie. Wat aan grote stukken in de Waddenzee terecht kwam is in de naoorlogse periode veelal door vissers geborgen en als schroot verkocht. Vandaag de dag vinden we dus vooral kleinere stukken die niet tot een specifieke crash te herleiden zijn.

Afgelopen najaar werden er op Rottumerplaat bij de schoonmaak door Jan Nijland echter een paar grotere stukken gevonden en bij de loods neergelegd. Al bij het aan boord gaan van de Harder in de Eemshaven kreeg ik te horen: 'Er ligt nog wat voor je'. Dat ik onderzoek doe naar de vliegtuigen die boven het Groninger Wad zijn afgeschoten is gelukkig bij meerdere mensen bekend.

Wat er op Plaat lag te wachten overtrof mijn verwachtingen. Twee delen van een deur/luik, met een rubber strip er nog aan. Bij de eerste inspectie was het gelijk raak. Naast een slot van Amerikaanse makelij, dat overal en nergens gebruikt werd, waren er merktekens te zien. Met dergelijke merktekens is het mogelijk om niet alleen de vliegtuigmaker vast te stellen maar met een beetje geluk ook het onderdeel zelf te identificeren en daarmee vrij precies het type vliegtuig, en misschien zelfs het specifieke toestel.

Nu weten we van een groot aantal vliegtuigen redelijk globaal waar ze zijn neergeschoten en/of neergestort. Maar in zee kunnen brokstukken ook met de stroming worden meegevoerd en dan wordt het identificeren een stuk lastiger.

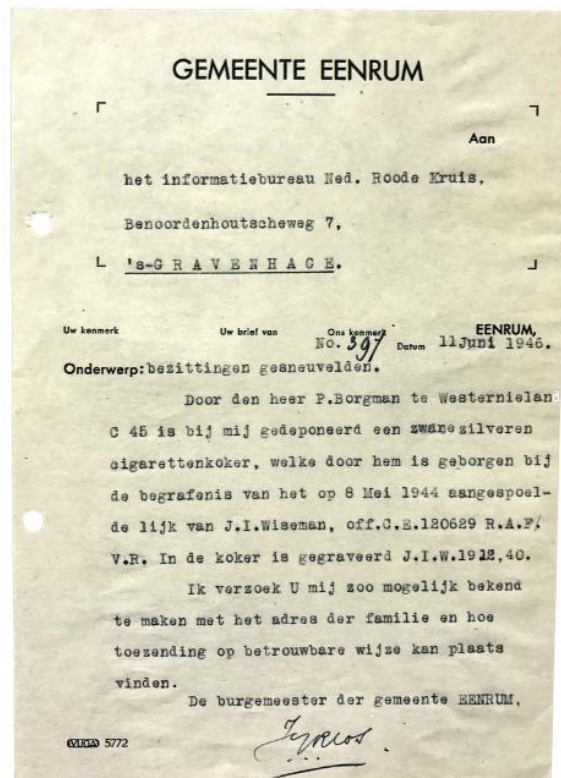

Inspectieluik van de brandstoftank. Foto: Reg Mulder

De eerste stap naar het 'thuisbrengen' van deze brokstukken was het delen van de informatie met specialisten op het gebied van de 'aircraft stamps'. Een mailtje aan Dijon Boshoven en Johan Graas van de stichting Aircraft Recovery Group 1940-1945 werd per omgaande beantwoord, en het merkteken 'SB' gaf aan dat het hier een onderdeel betreft dat door Short Brothers in Belfast is gemaakt. Het is een inspectieluik van de binnenste brandstoftank in de vleugel van een Short Stirling MK III. Van een dergelijk toestel hebben we er inderdaad een die bij de Rottums is neergestort. Verder onderzoek sluit uit dat er andere kandidaten zijn voor de identificatie van de brokstukken zodat we met zekerheid kunnen stellen dat de onderdelen afkomstig zijn van de Short Stirling HA-J van het 218 sqdn (serienummer EJ125). Het vliegtuig steeg, samen met 4 andere toestellen, op 21 februari 1944 om 18:10 op van het vliegveld Downham Market om mijnen te leggen bij Borkum. Het werd door de FLAK van Borkum geraakt en stortte brandend in zee, zo'n 3 kilometer van Rottumeroog. Alle zeven bemanningsleden kwamen hierbij om het leven. Het lichaam van de staartschutter spoelde op 16 maart aan op Borkum en ligt begraven op de militaire begraafplaats in Sage. Vijf lichamen zijn nooit gevonden. Het lichaam van de piloot, F/Lt James 'Red' Wiseman, spoelde op 8 mei aan in Pieterburen en werd in Westernieland begraven. Wiseman was de zoon van Herbert Wiseman, Music Director bij de Edinburgh Corporation en later hoofd Schotse muziek bij de BBC.

Inspecteursmerkteken en onderdeelnummer.
Foto; Reg Mulder

Brief aan Rode Kruis van mr. J.G.R. Vos over sigarettenkoker van een bemanningslid (Archief v/m Gemeente Ulrum, nu Hogeland). Foto Reg Mulder.

In 1946 kon burgemeester Vos van Eenrum het Rode Kruis schrijven dat bij het bergen van het lichaam van Wiseman diens zilveren sigarettenkoker uit handen van de Duitsers was gebleven. Men wilde deze aan de familie doen toekomen. Het archief van de voormalige gemeente Eenrum bevat de correspondentie over de sigarettenkoker en over het bezoek van de familie Wiseman aan het graf van hun zoon in 1947.

Inmiddels is er op Rottumerplaat opnieuw een brokstuk gevonden dat een deel van de vleugel is uit de buurt van het inspectieluik. We kunnen dus niet uitsluiten dat er meer resten van dit vliegtuig gevonden zullen worden, waarbij het belangrijk is ons te realiseren dat er altijd nog vijf vermiste inzittenden zijn.

Ook al is het inmiddels bijna 80 jaar geleden, nog altijd kunnen brokstukken hun verhaal vertellen.

WERKWEKEN EN WERKDAG ZOMER/NAJAAR 2022

Albert Buursma

Aan het einde van de zomer en/of dit najaar zijn er weer werkweken op Rottumerplaat en een werkdag op Rottumeroog. De planning is nog niet rond, dus hierbij het verzoek om de website in de gaten te houden en tevens zullen we, wanneer de andere data bekend zijn, per mail een nieuwsbrief sturen aan de leden waarvan de mailadressen bekend zijn.

Bent u geïnteresseerd, dan kunt u uw emailadres doorgeven aan het secretariaat: vriendenvanrottum@gmail.com.

De datum van de eerste werkweek is van 29 augustus t/m 2 september. De tweede werkweek zal waarschijnlijk eind oktober zijn.

Naast een begeleider namens Rijkswaterstaat/Staatsbosbeheer, een bestuurslid en een kok van de SVRR, kunnen zoals het nu staat vijf vrijwilligers mee. Deze beide (in principe vijfdaagse) werkweken zullen bestaan uit zowel het schoonmaken van het strand (het opruimen van niet-afbreekbaar zwerfvuil en verzamelen van hout voor de kachel) als verschillende klussen. In verband daarmee is een goede conditie voor het schoonmaken van het strand gewenst, evenals enige handigheid bij het kluswerk. Aan deelname van de werkweken en dag zijn geen kosten verbonden.

Schoonmaakdag Rottumeroog

Daarnaast is er een schoonmaakdag op Rottumeroog. Ook de datum van deze opruimdag is nog niet bekend, maar dat zal waarschijnlijk eind september-begin oktober worden.

Behalve twee begeleiders van Rijkswaterstaat/Staatsbosbeheer en een bestuurslid van de SVRR kunnen zes vrijwilligers mee. Ook hierbij geldt dat mensen een goede conditie dienen te hebben.

Aanmelding

Aanmelding voor een van de werkweken of voor de schoonmaakdag – uitsluitend bedoeld voor personen die ten minste twee jaar donateur zijn – kan eveneens via het secretariaat. Dit dient te gebeuren met vermelding van uw voorkeur, tevens een mobiel telefoonnummer waarop u bereikbaar bent en voorts uw persoonlijke gegevens met naam, adres en woonplaats.

Alleen volledig ingevulde aanmeldingen die voldoen aan de criteria worden in behandeling genomen. Voor vragen kunt u terecht bij bestuurslid Albert Buursma 06 - 306 90 825.

ROTTUMER RARITEITEN V; 'KOEIENLIEFDE' EN EEN BIJZONDER STRANDVONDST

Albert Buursma

Bijzondere strandvondst

Een mooie definitie van 'juttten' is: iets vinden wat je niet zoekt. De zee kan de meest bijzondere zaken opleveren. Zo spoelde in 1879 op Rottumeroog, dan onder het 'voogdschap' van Klaas Guitjes van Dijk (1803-1886), een gedeelte van een kist aan met een bijzondere inhoud. Die bevatte onder meer een vaas met een glazen stolp. Daarin zat een opgezet vogeltje, waaraan een plaatje was bevestigd met de tekst 'Obit Decr. 12 1875. 'Obit' is Latijn voor overleden. Het vogeltje zal dus zijn overleden op 12 december 1875. Ook bevond zich in dat kistfragment een rekeningboek van kap. J.L. Sheills op het schip 'Jorawur'.

Mogelijk heeft het kistfragment met inhoud enkele jaren op zee rondgedreven. Ten minste, als de bij het verder nazoeken van de scheepsnaam gevonden resultaten, die het meest aannemelijk zijn, inderdaad verband houden met de bijzondere strandvondst (ik ruil graag mijn theorie in voor een beter onderbouwd alternatief): in januari 1875 was een schip met deze naam, met Plymouth als thuishaven, onderweg van Liverpool naar Calcutta, in zinkende toestand aangetroffen op de Atlantische Oceaan.

Deze 'Jorawur' was in 1847 te water gelaten als het Engelse fregat HMS 'Vulcan', voorzien van een ijzeren beplating. De 1741 ton metende viermaster met een totale lengte van ruim 67 meter beschikte over veertien kanonnen. Het boegbeeld was een figuur die een hamer vasthield, oftewel de verbeelding van de god Vulcanus, wiens naam ook aan het fregat was gegeven. Vulcanus, in oud-Nederlands 'Vulcaan', is een figuur uit de Romeinse mythologie. Deze zoon van Jupiter, tevens de man van Venus, was de Romeinse god van het vuur, de smeden en edelsmeden en de – vuurspuwende – vulkanen.

Het fregat 'Vulcan' deed dienst als troepenvervoerschip voor ruim 670 mannen. In 1867 werd het schip verkocht als de 'Jorawur'. Op 18 januari 1875, op de Atlantische Oceaan, was het schip zinkende en werd het door de bemanning verlaten. Die werd door het schip de 'Epsilon' aan land gebracht in Falmouth. [Het Vaderland 25 januari 1875] De overlijdensdatum van het vogeltje is dan van vlak voor de datum dat de Jorawur zinkende was. Toch is het schip uiteindelijk niet ten onder gegaan; het werd naar Plymouth gesleept door het Britse schip 'Agenoria', op 27 januari 1875. Op de een of andere manier zal de kist met inhoud overboord zijn geraakt en is het vervolgens na een flinke zwerftocht over zee aangespoeld op Rottumeroog.

*Bronnen: Algemeen Handelsblad 28-11-1879;
https://en.wikipedia.org/wiki/HMS_Vulcan (1849).*

*Het strand van Rottumeroog. Potloodschets van Ties van Dijk
(1873-1967), circa 1893. Particuliere collectie.*

OPROEP

Er zullen vast Rottum- en wadliefhebbers zijn die ook bijzondere verhalen over de Rottums en de oostelijke Wadden hebben. Graag ontvangen we die en in overleg kunnen die geplaatst worden in de Kaap. We zien met belangstelling reacties tegemoet via het mailadres van de redactie dat elders in dit blad wordt vermeld.

*Studies van runderen (en een paard).
Potloodschetsen van Ties van Dijk, circa
1898. Particuliere collectie.*

Koeienliefde/Verliefde koeien

Velen zullen het woord 'kalverliefde' kennen, maar er is ook 'koeienliefde'. Een dramatische gebeurtenis op Rottumeroog is daar een bewijs van, althans volgens een verslaggever die in 1931 een verhaal optekende uit de mond van voogd Hendrik Toxopeus (1871-1957).

Vanouds graasden er 's zomers koeien op Rottumeroog. Dat gebeurde op de kwelders in Friesland en Groningen, maar ook op die van de Waddeneilanden. Marten Toonder senior (1879-1965) ging in 1890 als jongetje als eierapper werken voor voogd Van Dijk op Rottumeroog, maar ook als 'koeherder'. De koeien kwamen vaak kwamen vaak uit de meer 'marginale' gebieden, dat wil zeggen van boerenbedrijven met weiden van een mindere kwaliteit. Ze konden zich dan in de periode van het voorjaar tot in de herfst rond eten. Meestal waren dit eenjarige koeien, die nog niet gekalfd hadden en dus niet gemolken hoefden te worden.

In het voorjaar werden de dieren overgebracht naar het eiland. Onder Hendrik Toxopeus graasden de koeien volgens de verslaggever op een 'mager graslandje'. Daar liepen ze rustig rond 'totdat ze de lente in de kop kregen'.

De verslaggever vertelt: 'Daar, ver weg aan de overkant van het wad, vermoedden de verliefde dieren een stier, en daar het niet goed is dat de koe alleen zij, besloten de beesten om den gevaarlijken tocht over het wad te maken.' Het was voogd Hendrik opgevallen dat de dieren er vandoor waren gegaan. Hij stuurde een knecht te paard achter de weglousters aan. Die 'cowboy' keerde echter niet terug, zodat Hendriks zoon Jan Toxopeus en een andere knecht actie moesten ondernemen. Achteraf bleek dat de knecht te paard door de snel opkomende vloed was overvallen; hij had met een overhaaste vlucht zijn leven weten te redden. Daarbij was hij zijn potentiële redders, die zelf ook voor het wassende water moesten wijken, ongezien gepasseerd. Een paar dagen later werden de koeien met opgezwollen lijven aan de Waddenkust gevonden; ze hadden hun gevoelens van verliefdheid met de dood moeten bekopen!

Bronnen: Het Volk, 5 maart 1931]; Erik de Graaf, 'De voogdendynastie Van Dijk op Rottumeroog', in: Albert Buursma (eindred.), Verhalen van de Eems-Dollardkust (Groningen 2019) 33-37. ➤

Redactie

Mark Stuijt
m.stuijt@fryslan.nl
Henk Postma

Eindredactie

Kaja van Grieken

Fotografie

Henk Postma, tenzij anders vermeld

Vormgeving

Jantine Postma

Druk

Drukkerij Sikkema - Warffum

ISSN

2352-295X

De redactie heeft getracht alle rechthebbenden op fotomateriaal te benoemen. Wanneer dit onverhoopt niet overal kon, wordt rechthebbenden verzocht zich bij de redactie te melden.

Voorzitter

Dick Spijker

Secretaris

Jan Nijland (ad interim)
vriendenvanrottum@gmail.com

Penningmeester

Jan Nijland

Bankrelaties

NL33ABNA0818119888
NL88INGB0006320411

De Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat is door de belastingdienst per 1 mei 2019 aangewezen als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De ANBI-status biedt belastingvoordelen voor zowel de instelling als de gever.

- Een ANBI betaalt geen erfbelasting of schenkbelasting voor erfenissen en schenkingen die de instelling gebruikt voor het algemeen belang.
- Als een ANBI zelf schenkingen doet in het algemene belang, dan hoeft de ontvanger geen schenkbelasting te betalen.
- Vrijwilligers die voor een ANBI werken, doen daarmee onder bepaalde voorwaarden een gift aan een ANBI.
- Donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting.
- De ANBI-status kent een publicatieplicht om inzicht te geven in de stichting. De hiervoor aangewezen documenten en informatie vindt u op onze website www.vriendenvanrottum.nl (Over SVRR).

